

Na osnovu čl. 49. stav 2., 52. stav 4., 53. stav 4. i 54. stav 4. Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja ("Službene novine Federacije BiH", broj 55/01) uz saglasnost Zavoda za mjeriteljstvo, federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O OSNOVNIM ZAHTJEVIMA, O KVALITETU POLJOPRIVREDNOG SADNOG MATERIJALA, NAČINU PAKOVANJA, PLOMBIRANJA, DEKLARISANJA I USLOVIMA ČUVANJA SADNOG MATERIJALA POLJOPRIVREDNOG BILJA

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se osnovni zahtjevi o kvalitetu poljoprivrednog sadnog materijala, način pakovanja, plombiranja i deklarisanja, obrazac i boja deklaracije prema kategoriji sadnog materijala, način vođenja evidencije o izdatim deklaracijama, te uslovi koji obezbjeđuju održavanje kvaliteta sadnog materijala.

Član 2.

Poljoprivredni sadni materijal u voćarstvu, vinogradarstvu (u daljem tekstu: sadni materijal) mora odgovarati osnovnim zahtjevima o kvalitetu sadnog materijala utvrđenim ovim pravilnikom, te mora biti zdravstveno pregledan na osnovu odredbi Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koji ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list RBiH", broj 2/92).

II - OSNOVNI ZAHTJEVI O KVALITETU SADNOG MATERIJALA

Sadni materijal u voćarstvu

Član 3.

Plemke za cijepljenje jesu dijelovi mladica, jednogodišnjih izbojaka, zdrave i neoštećene, s dobro razvijenim i zdravim pupovima, najmanje debljine 5 mm.

Reznice su zdravi i neoštećeni dijelovi mladica jednogodišnjih izbojaka ili korijena najmanje debljine:

1. zelene reznice: 3 mm,
2. zrele reznice: 5 mm;
3. reznice korijena: 5 mm.

Ukorijenjene reznice jesu biljke nastale ukorjenjivanjem reznice, zdrave i neoštećene, s dobro razvijenim korjenovim sistemom.

Ukorijenjeni izdanci iz adventivnih pupova glave matičnog grma zdravi su i neoštećeni, s razvijenim korjenovim sistemom. Nadzemni dio mora biti najmanje visine 200 mm, a najmanjeg promjera u bazi 3 mm.

Izdanci nastali iz adventivnih pupova korijena jesu ukorijenjeni, zdravi i neoštećeni, dobro razvijenog korjenovog sistema, nadzemnog dijela najmanje visine 200 mm, a moraju imati najmanje dva dobro razvijena pupa, najmanjeg promjera odmah iznad tla 3 mm.

Sjemenjaci su biljke uzgojene iz sjemena voćke sa matičnih stabala, zdrave, neoštećene dobro razvijenog korjenovog sistema, nadzemnog dijela najmanje visine 300 mm, najmanje promjera odmah iznad tla 8 mm.

Podloge ukorijenjene "in vitro" uslovima jesu dobro ukorijenjene, neoštećene i ravne stabljike, najmanje visine 200 mm, najmanjeg promjera nadzemnog dijela odmah iznad korjenovog vrata 2 mm.

"Službene novine Federacije BiH", br. 51/03

Voćna sadnica jeste jednogodišnja ili višegodišnja biljka nastala iz vegetativnih dijelova matične biljke ili spajanjem podloge ili plemke, ili uzgojena iz sjemena matične biljke.

Voćne sadnice moraju imati dobro razvijen i neoštećen korijen. Nadzemni dio sadnica iznad korjenovog vrata najmanje visine za:

1. jabuke, kruške, dunje, šljive, trešnje, nektarine, višnje, kajsije, badem, kaki-1200 mm;
2. masline i breskve-1000 mm;
3. agrume- 800 mm,
4. kivi - 500 mm;
5. sve ostale vrste - 600 mm.

Najmanjeg su promjera 10 mm mjereno 10 cm iznad cijepljenog mjesta ili korjenovog vrata.

Voćna sadnica jagode, biljka je nastala iz vriježe matične biljke, najmanjeg promjera korjenovog vrata 5 mm, zdrava i dobro razvijenog korijena.

Voćne sadnice (osim jagode) u posudi moraju biti posađene u najmanje 3 l supstrata, a jagode u najmanje 0,2 l supstrata.

Sadni materijal u vinogradarstvu

Član 4.

Reznice plemki jesu dijelovi koji u proizvodnji loznih cijepova i kod drugih standardnih tehnika cijepjenja služe za pravljenje nadzemnog dijela trsa. Reznice plemki za cijepjenje moraju imati najmanju dužinu od baze donjeg nodija i gornjeg internodija za:

1. pet upotrebljivih pupova 500 mm;
2. jedan upotrebljiv pup 65 mm;

od čega je 15 mm rez iznad pupa, a 50 mm ispod pupa.

Reznice podloge jesu dijelovi koji u proizvodnji loznih cijepova služe za pravljenje podzemnog dijela trsa. Reznice podloge za cijepjenje jesu promjera mjenog na sredini internodija (uži promjer) za:

1. Vitis rupestris i njene križance s Vitis viniferom 6-12 mm;
2. sve ostale vrste 6,5-12 mm.

Udio reznice s promjerom od 7 mm, za Vitis rupestris i njene križance s Vitis vinifera te do 7,5 mm za ostale vrste, ne smiju preći 25% od ukupne količine.

Najmanja dužina reznica podloga za cijepjenje od baze donjeg ruba nodija i gornjeg internodija je 1.050 mm, a rez na bazalnom dijelu najmanje 30 mm ispod baze nodija.

Lozne sadnice za korjenjake jesu dijelovi loze koji služe za proizvodnju loznih korjenjaka, a moraju imati na sredini gornjeg internodija reznice (uži promjer) najmanji promjer 3,5 mm, od baze donjeg nodija i gornjeg internodija najmanju dužinu 500 mm, za Vitis viniferu 300 mm, a za rez na bazalnom dijelu najmanje 30 mm ispod baze nodija.

Lozni korijenjak jeste dio loze sa razvijenim korjenovim sistemom, nacijepljen namijenjen za sadnju na stalno mjesto ili za podlogu za cijepjenje; najmanjeg je promjera mjereno na sredini internodija ispod gornjeg izboja

5 mm, od baznog nodija sa korjenovim sistemom od prvog izboja najmanje je dužine 300 mm, a za Vitis viniferu najmanje 200 mm. Svaki korjenjak mora imati najmanje tri dobro razvijena i pravilno raspoređena korijena. Podloga 2420 A mora imati barem dva dobro razvijena i pravilno raspoređena korijena (podloga 420 A mora imati barem dva dobro razvijena i nasuprot raspoređena korijena); spojno mjesto mora biti potpuno sraslo, pravilno formirano i čvrsto, s dobro razvijenim izbojem, u kojem bazalni dio pokazuje zadovoljavajuću dozrelost drveta.

Za lozne cijepove proizvedene kartonažnom tehnikom izboj iz pupa plemke mora imati najmanju dužinu 300 mm te mora biti u potpunosti zdrav, bez vidljivih znakova napada bolesti ili štetočina. Spojeno mjesto loznog cijepa mora biti potpuno sraslo, pravilno formirano i čvrsto, a korjenov sistem mora biti dobro razvijen, s vidljivim prorastanjem kartona.

Najmanja tehnička čistoća loznog sadnog materijala u prometu je 96% nakon pakovanja.

Tehničkom nečistoćom smatra se sav materijal djelomično ili potpuno osušen, materijal koji je iskrivljen te materijal na kojem su vidljiva druga mehanička i fizička oštećenja.

Član 5.

U kategoriju osnovni sadni materijal priznat će se sadni materijal proizveden cijepljenjem osnovnog materijala na osnovnom materijalu, te sadni materijal proizveden cijepljenjem osnovnog materijala na certifikovanom materijalu.

U kategoriju certifikovani sadni materijal priznat će se sadni materijal proizveden cijepljenjem certifikovanog materijala na osnovnom materijalu, te sadni materijal proizveden cijepljenjem certifikovanog materijala na certifikovanom materijalu.

U kategoriju standardni sadni materijal priznat će se ostale kombinacije cijepljenja.

III - NAČIN PAKOVANJA, PLOMBIRANJA I DEKLARISANJA

Član 6.

Za pakovanje sadnog materijala upotrebljava se ambalaža od materijala koju su najprikladniji da zaštite sadni materijal od oštećenja pri prijevozu, rukovanju i skladištenju.

Svako pakovanje mora imati deklaraciju na ambalaži.

Član 7.

Voćne sadnice mogu se pakovati pojedinačno ili u snopove po deset komada.

Sadni materijal, osim jagode, hmelja, loze proizvedene kartonažnom tehnikom i sadnog materijala u posudama mora biti vezan u snopove. U jednom snopu može biti vezano do 500 komada sadnog materijala.

Sadni materijal hmelja pakuje se u vreće. U jednoj vreći može biti do 800 komada reznica hmelja.

Sadni materijal jagode pakuje se u snopove, kutije ili letvarice, što je osnovno pakovanje. U jednom snopu, kutiji ili letvarici mora biti 1000 komada jagoda.

Lozni sadni i reprodukcioni materijal pakuje se pojedinačno ili u snopove, što je osnovno pakovanje, pri čemu je tačno definisan broj komada u snopu:

1. lozni cijepovi: 25 komada,
2. lozni korjenjaci: 25 ili 50 komada;
3. reznice plemki (s pet upotrebljivih pupova): 100 ili 200 komada;

"Službene novine Federacije BiH", br. 51/03

4. reznice plemki (s jednim upotrebljivim pupom): 500 komada
5. reznice podloga za cijepljenje: 200 komada,
6. reznice za korjenjak: 200 ili 500 komada.

Član 8.

U jedan snop odnosno vreću, kutiju ili sanduk smije se pakovati samo sadni materijal iste vrste, podloge, sorte, starosti i kategorije.

Član 9.

Pakovanje reproduccionog voćnog i loznog sadnog materijala (plemki i podloga), te bezvirusnog sadnog materijala plombira se tako da se ne može materijal izvući iz snopa ni skinuti deklaracija na ambalaži bez oštećenja, ni vratiti u prvobitno stanje.

Za plombiranje se mogu koristiti plombe od nebojenog lima ili odgovarajuće plastične sigurnosne vezice s nepovratnim mehanizmom.

Član 10.

Snopovi osnovnog pakovanja sadnog materijala mogu se dodatno pakovati u odgovarajuću ambalažu (kartonske kutije, PVC vreće ili drugu ambalažu).

Član 11.

Sadni materijal iz domaće proizvodnje deklarira se na osnovu dokumenta:

1. uvjerenje o porijeklu, kvalitetu i autentičnosti stručno pregledanog sadnog materijala;
2. uvjerenja o zdravstvenom stanju.

Proizvođači sadnog materijala dužni su podnijeti zahtjev za izdavanje deklaracije kantonalnom ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) nakon izvršenog drugog stručnog pregleda, a uz zahtjev se prilažu dokumenti iz stava 1. ovog člana.

Kantonalno ministarstvo dužno je izdati deklaracije najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se na obrascu broj 1. koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 12.

Sadni materijal iz uvoza deklarira se na osnovu dokumenta izdatih od ovlaštene institucije zemlje izvoznika:

1. certifikat o porijeklu i autentičnosti vrste, sorte i podloge;
2. uvjerenja o zdravstvenom stanju.

Uvoznici sadnog materijala dužni su podnijeti zahtjev za izdavanje deklaracije kantonalnom ministarstvu, a uz zahtjev se prilažu dokumenti iz stava 1. ovog člana.

Kantonalno ministarstvo je dužno izdati deklaraciju najkasnije za sedam dana od dana prijema zahtjeva.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se na obrascu broj 1., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 13.

Deklaracija na ambalaži mora biti od vodootpornog materijala i odgovarajuće boje. Svaka deklaracija koju izdaje kantonalno ministarstvo ima redni broj.

Deklaracije na ambalaži, prema kategorijama, izdaju se u bojama u skladu sa članom 39. Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja.

Deklaracije na ambalaži izdaju se prema obrascu broj 2., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 14.

Deklaracija uz otpremnicu izdaje se prema obrascu broj 3., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 15.

O izdatim deklaracijama kantonalno ministarstvo vodi evidenciju po obrascu broj 4., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Kantonalno ministarstvo dužno je ovjerenu kopiju evidencije iz stava 1. ovog člana dostaviti svaka tri mjeseca Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

IV - USLOVI DRŽANJA SADNOG MATERIJALA

Član 16.

Sadni materijal u prijevozu i prodavnici drži se u uslovima (trap, hladnjača i sl.) koji obezbjeđuju održavanje njegovog kvaliteta, zaštićuju ga od oštećenja i izdvajaju od drugih roba koje na bilo koji način mogu umanjiti deklarirani kvalitet.

Član 17.

Sadni materijal koji se u prodavnici na malo pojavljuje s golim korijenjem mora biti utrapljen u odgovarajući supstrat najmanje do visine korjenova vrata. Pri trapljenju moraju vidno biti razdvojene i označene vrste, sorte i kategorije sadnog materijala.

Sadni materijal koji se u prodavnici na malo pojavljuje u posudama mora, također biti vidno odvojen i označen po vrstama, sortama i kategorijama.

Za tehnički kvalitet sadnog materijala na mjestu prodaje na malo odgovoran je vlasnik prodavnice.

Član 18.

Lozni cijepovi i lozni korjenjaci u prodavnici na veliko mogu doći s golim korijenjem i neparafinirani, pri čemu izboji iz plemke cijepa ili vršnog pupa korjenjaka moraju biti najmanje dužine 150 mm, a korijenje najmanje dužine 200 mm.

Član 19.

U prodavnici na malo lozni cijepovi i korjenjaci moraju biti prethodno obrađeni, to jest izboji prikraćeni na 2 - 3 pupa, vršni dio cijepa ili korjenjaka mora biti najmanje dužine 50 mm ispod spojnog mjesta ili baze izboja kvalitetno parafinisan, a korijenje mora biti skraćeno na najmanju dužinu 150 - 200 mm. Tako obrađeni cijepovi pakuju se u odgovarajuću kartonsku ambalažu, unutar ambalaže u plastične vreće ili folije, a korijenje je zasuto vlažnim supstratom.

Član 20.

U prodavnici na malo osnovno pakovanje - snop sadnog materijala loze i jagode može se na zahtjev kupca razvezati.

Deklaracija na ambalaži uvijek ostaje uz ostatak osnovnog pakovanja.

Na mjestu prodaje na malo može se naći razvezano samo jedno osnovno pakovanje određene sorte, klona, podloge ili njihove kombinacije.

Član 21.

Proizvođač sadnog materijala može prodavati sadni materijal na mjestu gdje je dovršena njegova proizvodnja.

OBRAZAC broj 1.

(Naziv i sjedište proizvođača - uvoznika podnosioca prijave)

Registarski broj: _____

Datum upisa: _____

ZAHTJEV br. _____

za izdavanje deklaracija

Kantonalnom ministarstvu _____

Na osnovu čl. 11. i 12. Pravilnika o OSNOVNIM zahtjevima o kvalitetu sadnog materijala, načinu pakovanja, plombriranja, deklarisanja i uslovima držanja sadnog materijala ("Službene novine Federacije BiH", broj ____).

ZA SADNI MATERIJAL

Red. br.	Vrsta	Sorta	Klon	Podloga	Klon	Kategorija	Količina	Porijeklo*
1	2	3	4	5	6	7	8	9

* Obavezno upisati brojeve dokumenata iz čl. 11. i 12. Pravilnika.

Za proizvođača/uvoznika _____
(ime i prezime)

Datum: _____

OBRAZAC broj 2.

Redni broj deklaracije_____	
Naziv i adresa proizvođača/ uvoznika:	Vrsta:
	Sorta: (klon)
Registarski broj proizvođača/ uvoznika:	Podloga: (klon)
Zemlja porijekla:	Kategorija:
	Br. uvjerenja:
	Br. komada:
deklaracija:	Rok do kojeg važi

OBRAZAC broj 3.

Kantonalno ministarstvo _____

Redni broj deklaracije: _____

DEKLARACIJA broj _____

UZ OTPREMNICU

(Naziv i sjedište proizvođača - uvoznika)

Registarski broj: _____

Datum upisa: _____

Red. br.	Vrsta	Sorta	Klon	Podloga	Klon	Kategorija	Količina	Porijeklo*
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Zemlja porijekla _____

Broj uvjerenja/certifikata o porijeklu _____

Brojevi deklaracija na pakovanju od _____ do _____

Deklaracija se izdaje na osnovu čl. 11. i 12. Pravilnika o osnovnim zahtjevima o kvalitetu sadnog materijala, načinu pakovanja, plombiranja, deklarisanja i uslovima držanja sadnog materijala ("Službene novine Federacije BiH", broj _____).

Datum: _____

M.P.

Za proizvođača/ uvoznika _____

(ime i prezime)

OBRAZAC broj 4.

KANTONALNO MINISTARSTVO _____

EVIDENCIJA O IZDANIM DEKLARACIJAMA ZA POLJOPRIVREDNI SADNI MATERIJAL

za _____ godinu

Red. broj	Podnosilac zahtjeva	Registarski broj	Zahtjev broj	Broj deklaracija uz otpremnicu na pakovanju		Vrsta	Sorta	Kategorija pakovanja	Broj	Ukupna količina (kom.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11